

„Ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele vastavuse hindamise juhend

„Ei kahjusta oluliselt“ printsiip (ing.k. *do no significant harm*, **DNSH**) on uueks läbivaks põhimõtteks nii struktuurivahendite, kui ka taaste- ja vastupidavusrahastu kasutamisel ning kohaldub kõikidele tegevusvaldkondadele. „Ei kahjusta oluliselt“ põhimõttega arvestamisel on eesmärgiks vältida olulise kahju tekkimist keskkonnale tervikuna ja võimaldades seeläbi keskkonnaeesmärkide saavutamist. Käesolev juhendmaterjal kirjeldab projekti või toetatava tegevuse vastavuse hindamist „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele.

1. Mis on „ei kahjusta oluliselt“ põhimõte?

„Ei kahjusta oluliselt“ põhimõte tähendab, et majandustegevustega ei tohi tekitada olulist kahju ühelegi keskkonnaeesmärgile. Tegemist on Euroopa Liidu roheleppes tuleneva põhimõttega. „Ei kahjusta oluliselt“ põhimõtet rakendatakse lähtuvalt taksonoomia määrusest¹, mille artiklis 9 on nimetatud saavutatavad keskkonnaeesmärgid:

- 1) kliimamuutuste leevendamine;
- 2) kliimamuutustega kohanemine;
- 3) vee ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse;
- 4) üleminek ringmajandusele;
- 5) saastuse vältimine ja tõrje;
- 7) elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine.

Selleks, et keskkonnaeesmärkide täitmine saavutada, on vaja vältida olulise kahju tekkimist. Taksonoomia määruse artiklis 17 on selgitatud, mida tähendab „oluline kahju“ kuue keskkonnaeesmärgi saavutamisele. Majandustegevus ei vasta „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele, kui tegevus kahjustab oluliselt:

- 1) **kliimamuutuste leevendamist**, kui see põhjustab olulist kasvuhoonegaaside heidet;
- 2) **kliimamuutustega kohanemist**, kui see põhjustab praeguse kliima ja eeldatava tulevase kliima kahjuliku mõju suurenemist tegevusele endale või inimestele, loodusele või varadele;
- 3) **vee- ja mereressursside kestlikku kasutamist ja kaitset**, kui see kahjustab veekogude, sealhulgas pinna- ja põhjavee head seisundit või head ökoloogilist potentsiaali, või mereala head keskkonnaseisundit;
- 4) **ringmajandust, sealhulgas jäätmetekke vältimist ja jäätmete ringlussevõttu**, kui see põhjustab olulist ebatõhusust materjalide kasutamisel või loodusvarade otsesel või

¹Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/852, 18. juuni 2020, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088, ELT L 198, 22.6.2020, lk. 13–43: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0852&qid=1649931925562&from=ET>

kaudsel kasutamisel, või suurendab oluliselt jäätmete teket, põletamist või kõrvaldamist, või kui jäätmete pikaajaline kõrvaldamine võib oluliselt ja pikaajaliselt kahjustada keskkonda;

- 5) **saastuse vältimist ja tõrjet**, kui see suurendab märkimisväärselt saasteainete heidet õhku, vette või pinnasesse;
- 6) **elurikkuse ja ökosüsteemide kaitset ja taastamist**, kui see kahjustab märkimisväärselt ökosüsteemide head seisundit ja vastupidavust või kahjustab elupaikade ja liikide, sealhulgas liidu tähtsusega liikide kaitsestaatust.

„Ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele mittevastamine tähendab, et keskkonnanormide saavutamist oluliselt kahjustavat majandustegevust ei saa toetada.

Taristuinvesteeringute korral on lisaks „ei kahjusta oluliselt“ põhimõtte järgimisele vajalik tagada ka kliimakindlus, mis tähendab nii kliimamuutuste leevendamist läbi CO₂ jalajälje hindamise kui ka kliimamuutustega kohanemist projekti vastupidavuse tagamiseks kliimamuutustele. Kui vastav nõue on taotlusvoorus kehtestatud, siis tuleb läbi viia ka täiendav kliimakindluse tagamise hindamine. „Ei kahjusta oluliselt“ põhimõtte hindamine ei asenda kliimakindluse tagamise hindamist, kuna kliimakindluse hindamine lähtub arvutuslikust ja riskihindamisest põhinevast meetodist. Kui taristuprojekti puhul on kliimakindluse hindamine kohustuslik, siis võib kasutada selle hindamise tulemusi „ei kahjusta oluliselt“ põhimõtte hindamisel kliimaeesmärkide vastavuse tõendamiseks ning täiendavat hindamist kliimaeesmärkide puhul ei ole vaja läbi viia.

2. „Ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele vastavuse hindamine

Tegevus, mida rahastatakse, peab vastama „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele. Selleks, et hinnata kas tegevus on kooskõlas „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttega, st ei tekita olulist kahju ühegi keskkonnanormide saavutamisele, on vajalik viia taotlejal läbi vastav hindamine. Hindamise võib läbi viia keskkonnavaldkonnas teadmisi omav isik, kelleks võib olla spetsialist või ekspert, kellel on keskkonnavaldkonnaga seotud haridus või varasem kogemus. Vajadusel võib rahastaja paluda taotlejal selgitada või tõendada keskkonnaalast pädevust. „Ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele vastavust võib hinnata taotleja, kes omab vastavat pädevust või väline keskkonnaekspert.

Hindamise meetodikana on kehtestanud Euroopa Komisjon taaste- ja vastupidavusrahastu jaoks tehnilised suunised mis on rakendatavad ka struktuurifondidest rahastatava projekti korral. Käesolev juhend kirjeldab, kuidas rakendada Euroopa Komisjoni teatist „**Tehnilised suunised põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kohaldamise kohta taaste- ja vastupidavusrahastu puhul**“² (edaspidi *tehnilised suunised*) ja millele hindamise käigus tähelepanu pöörata, samuti on kehtestatud juhendi lisas 1 hindamise dokumenteerimiseks vajalik vorm, mis tuleb esitada koos taotlusmaterjalidega.

² Euroopa Komisjoni teatis nr 2021/C 58/01 „Tehnilised suunised põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kohaldamise kohta taaste- ja vastupidavusrahastu puhul“ (ELT C 58, 18.2.2021, lk. 1–30), [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52021XC0218\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52021XC0218(01))

Euroopa Komisjoni tehniliste suuniste ülesehitus:

- 1) Punktides 1-3 on selgitatud hindamise üldiseid põhimõtteid.
- 2) I lisa on hindamiseks kasutatav kontrollnimekiri, mis on aluseks DNSH hindamise dokumentatsiooni koostamiseks ning mille alusel on koostatud käesoleva juhendi lisa I vorm.
- 3) II lisa on esitatud näidisnimekiri võimalikest tõendusmaterjalidest, millega põhjendada vastavust „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele.
- 4) III lisa on toodud eritingimused kliimamuutuste leevendamise eesmärgile vastamiseks maagaasiga seotud projektidel.
- 5) IV lisa sisaldab praktilisi näiteid hindamisest, mis põhinevad lisa I toodud kontrollnimekirjal, mis võimaldab taotlejal saada ülevaadet hindamise ulatusest ja esitatavatest põhjendustest.

2.1 „Ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele vastavuse hindamise eeldused ja üldised suunised

- 1) Tegevuse hindamisel tuleb lähtuda kogu tegevuse **olelusringist**. Hindamine peab hõlmama tootmise/ehitamise, kasutamise ja kasutuselt kõrvaldamise etappe.
- 2) Tegevuse hindamisel tuleb lähtuda nii **otsestest kui esmastest kaudsetest mõjudest**. Otsene mõju on seotud projekti tasandi mõjudega, näiteks kui toetust taotleb projekt hõlmab tootmise käivitamist, siis on esmaseks mõjuks tootmishoone püstitamisel tekkiv mõju (nt asukoha valik, tekkivad keskkonnamõjud). Esmane kaudne mõju on seotud toodetud toodangu/teenuse või muu kasutusel toimuva tegevuse mõjuga (nt tehase teenindamisega seotud transport või tootmisprotsessis kasutatav energia).
- 3) Kui tegevus panustab ühte keskkonnamärgi saavutamisse (nt kliimamuutuste leevendamine), ei tohi see tegevus samal ajal kahjustada teiste keskkonnamärkide saavutamist.
- 4) Kui tegevus panustab 100% ulatuses ühte kuuest keskkonnamärgist, peetakse seda tegevust selle konkreetse keskkonnamärgi puhul põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“ vastavaks ja täiendavat hindamist ei ole vajalik selle keskkonnamärgi suhtes läbi viia.
- 5) Euroopa Liidu ja Eesti keskkonnamääruste järgimine on eraldiseisev kohustus ega vabasta põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ vastavuse hindamisest.
- 6) Kui projektil on juba läbi viidud keskkonnamõjude hindamine (**KMH**), on vajalik siiski täiendavalt hinnata ka „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele vastavust, kui KMH ei käsitle kõigi keskkonnamärkide mõjusid piisavas ulatuses ja detailsuses³.
- 7) Kui tegevuse hindamisel on leitud, et võib esineda olulise kahju oht, siis tuleb selgitusena välja tuua rakendatavad **leevendusmeetmed või välditavad tegevused**, mille tulemusena tagatakse, et tegevuse elluviimisel olulist kahju ei tekitata.
- 8) Tegevused, mis puudutavad **elektrifitseerimist** (nt tööstuse, transpordi ja hoonete sektoris) peetakse kliimamuutuste leevendamise keskkonnamärgi puhul „ei kahjusta

³ Täpsemalt selgitatud juhendi punktis 3 „Ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele vastavuse hindamise seos keskkonnamõjude hindamisega (KMH, KSH).

oluliselt“ põhimõttele vastavaks tingimuseks, et põhjendatakse kuidas on tagatud tegevuse elluviimisel ja tulevikus taastuvatel allikatel põhineva energia kasutus.

- 9) Tegevuse mõju ei hinnata võrdluses muu olemasoleva või kavandatava tegevusega, vaid hinnata tuleb tegevuse enda **absoluutset mõju**, mis lähtub kogu tegevuse **olelusringist**.

2.2 Hindamise protsess ja kontrollnimekirja täitmine

Taotleja viib läbi „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele vastavuse hindamise kasutades selleks käesolevat juhendit ja Euroopa Komisjoni tehnilisi suuniseid. Käesolev juhend selgitab, kuidas kasutada Euroopa Komisjoni tehnilisi suuniseid ning viitab peatükkidele ja lisadele, millele hindamise läbiviimisel tähelepanu pöörata ning mis abistab hindamise protsessi.

„Ei kahjusta oluliselt“ põhimõtte hindamise tulemused peab dokumenteerima ning esitama koos taotlusega. Hindamise tulemused tuleb esitada lisas 1 toodud vormil, mis põhineb Euroopa Komisjoni tehniliste suuniste lisas I toodud kontrollnimekirjal.

Hindamise tulemusena esitatav teave võimaldab enne rahastusotsuse tegemist veenduda, et toetatav tegevus ei kahjusta keskkonnaeesmärke oluliselt või panustab keskkonnaeesmärkide saavutamisse. Hindamise tulemused annavad ka rahastajale teavet, millistest nõuetest taotleja lähtub ja milliseid leevendusmeetmeid kasutatakse võimalike keskkonnamõtjude ennetamiseks ja oluliste keskkonnamõtjude vältimiseks. Kuna iga tegevus võib mõjutada vahetult või kaudselt keskkonda, siis on antud hindamise kontekstis vajalik välja tuua just **olulised keskkonnamõtjud**, mis võivad piisava tõenäosusega tekkida ja põhjustada kahju keskkonnaeesmärkide saavutamisele.

Hindamine koosneb kahest osast: lihtsustatud hindamine (1. osa) ja põhjalik hindamine (2. osa). Sõltuvalt tegevuse mõjudest võib olla mitteoluliste või puuduvate keskkonnamõtjude tõttu võimalik vaid 1. osa ehk lihtsustatud hindamise läbiviimine. Kui tegevusel võib olla olulisi keskkonnamõtjusid, siis tuleb läbi viia ka põhjalik hindamine. Sõltumata sellest, kas piirduti 1. osa hindamisega või viidi läbi ka 2. osa hindamine, on võimalik rahastada tegevust, mille puhul on mõlemal hindamisel jõutud positiivse tulemuseni ehk on järeldatud, et toetatav tegevus „ei kahjusta oluliselt“ keskkonnaeesmärkide saavutamist.

Juhul, kui hindamisel leitakse, et võib esineda risk olulise keskkonnamõtju tekkeks siis, tuleb välja tuua selgitusena vajalikud leevendusmeetmed ja lahendused, millega tagatakse projekti kooskõla „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele. Need leevendamismeetmed tuleb ka projekti sisse viia ning tagada nende elluviimine.

1. osas on vaja kindlaks teha, kas projektil on võimalikke olulisi keskkonnamõtjusid, mille tõttu on vajalik läbi viia põhjalikum hindamine 2. osas. Samuti peaks selguma, millistesse keskkonnaeesmärkide saavutamisse projekt panustab või ei oma üldse eeldatavat mõju. Kui projektil võib olla oluline negatiivne mõju keskkonnaeesmärgile, siis tuleb märkida lahtris vastuseks „Jah“ ja liikuda edasi 2. ossa, kus on toodud täpsustavad küsimused põhjalikuma hindamise läbi viimiseks. Kui projektil puudub oluline mõju konkreetsele keskkonnaeesmärgile või kui projekt panustab otseselt keskkonnaeesmärkidesse, tuleb lahtrisse märkida vastuseks „Ei“ ning lisada viimasesse veergu lühike põhjendus. NB! Vastus „Ei“ tähendab, et oluline

negatiivne mõju keskkonnanäidetele puudub ning vaja ei ole läbi viia põhjalikku hindamist. Vastus „Jah“ tähendab, et vaja on läbi viia projekti põhjalikum hindamine, kuna võib eeldada teatavate keskkonnamõjude olemasolu. Lahtritesse „Jah“ ja „Ei“ tuleb märkida tähis X, mis tähistab hinnangu andmist vastavalt veeru pealkirjale. Kui projekti tegevus ei hõlma mõju keskkonnanäidetele, näiteks veeresursside kasutamisele, sest projekt ei eelda veekasutust (va olmevesi, mida kasutatakse väheses koguses), siis märkida vastuseks „Ei“ ja lisada lühike selgitus. Kui eeldatakse olulise kahju tekkimise riski, siis tuleb märkida vastuseks „Jah“ ning täita ka kontrollnimekirja 2. osa. Näited praktilisest hindamisest on toodud tehniliste suuniste lisa IV.

Oluliste mõjude selgitamisel tuleb lähtuda punktis 1 toodud keskkonnanäidete olulise kahju kirjeldusest. Näiteks kliimamuutuste leevendamise puhul tuleb hinnata projekti mõju kasvuhoonegaaside heitele. Kui on teada, et projekti tegevused ei suurenda kasvuhoonegaaside heidet ja mõju on vähene, siis piisab selgitusest, millele tuginedes on hinnang antud. Kui projekt hoopis panustab kliimamuutuste leevendamisse (nt läbi energiatõhususe suurenemise), siis lisada vastav selgitus. Abistava materjalina saab kasutada kas ühissätete määruse lisa I⁴ või taaste- ja vastupidavusrahastu määruse lisa VI⁵, kus on toodud nimekiri majandustegevustest, mis panustavad 100% kas kliima- või keskkonnanäidete täitmisse. Sellisel juhul võib lisada vastava viite tegevusalast, tuues välja tegevuse nimetuse ja koodi ning täiendavat hinnangut andma ei pea. Lisaks on võimalik keskkonnanäidete majandustegevuste puhul kasutada ka taksonoomiamääruse alusel kehtestatud nõudeid artiklites 10-16⁶ ning tehnilisi sõelumiskriteeriume^{7,8}, mille alusel loetakse majandustegevused keskkonnanäideteks ehk kehtivateks.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060, 24. juuni 2021, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid, ELT L 231, 30.6.2021, lk. 159–706: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32021R1060>

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241, 12. veebruar 2021, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu, ELT L 57, 18.2.2021, lk. 17–75: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32021R0241>

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/852, 18. juuni 2020, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088, ELT L 198, 22.6.2020, lk. 13–43: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32020R0852>

⁷ Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2021/2139, 4. juuni 2021, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2020/852, kehtestades tehnilised sõelumiskriteeriumid, millega määratakse kindlaks, millistel tingimustel võib majandustegevust pidada kliimamuutuste leevendamisele või nendega kohanemisele oluliselt kaasa aitavaks, ja mille alusel otsustatakse, ega see majandustegevus ei kahjusta oluliselt muid keskkonnanäidete, ELT L 442, 9.12.2021, lk. 1–349: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32021R2139>

⁸ Euroopa Komisjon on välja töötamas ka tehnilisi kriteeriume (eeldatav jõustumisaeg jaanuar 2023) majandustegevuste kohta, mis panustavad muude kui kliimaeesmärkidega seotud keskkonnanäidete oluliselt kaasa aitavateks ja mille alusel saab otsustada, et majandustegevus ei kahjustaks ka kliimaeesmärke. Täpsem info Euroopa Komisjoni kestliku rahastuse lehel: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/sustainable-finance/eu-taxonomy-sustainable-activities_en

Kontrollnimekirja 1.osa täitmisel võib lähtuda 2.osa juures toodud abistavatest küsimustest, mis selgitavad lähemalt, millega arvestada mõju hindamisel ja millele tähelepanu pöörata.

Kontrollnimekirja 1. osa

Palun märkige, kas järgmiste keskkonnaeesmärkide puhul võib avalduda oluline ebasoodne keskkonnamõju, mille puhul on vajalik projekti põhjalik hindamine põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ seisukohast.

Kas projekt ja sellega seotud tegevused võivad omada olulist ebasoodsat keskkonnamõju?	Jah	Ei	“Ei” korral põhjendus
Kliimamuutuste leevendamine			
Kliimamuutustega kohanemine			
Vee ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse			
Üleminek ringmajandusele, sealhulgas jäätmetekke vältimine ja jäätmete ringlussevõtt			
Õhu-, vee- ja pinnasesaastuse vältimine ja tõrje			
Elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine			

2. osas ja järgmise sammuna on vajalik esitada põhjalik „ei kahjusta oluliselt“ põhimõtte järgimise hinnang nende keskkonnaeesmärkide kohta, mille puhul see on vajalik ehk **kus 1. osas vastati „Jah“**. Kontrollnimekirja vorm on üles ehitatud selliselt, et hindamisel tuleb anda vastused vormis toodud küsimustele. Parempoolses veerus tuleb esitada sisuline selgitus koos viitega vastavale tõendile või nõudele, millele tegevus vastab, selleks et võimaldada jälgitavalt hinnata põhjenduste sisu. Lisaks täidetud tabelile võib esitada ka lisadokumendid, mis tõendavad olulise mõju puudumist. Kui sisuline põhjendus puudub või ei ole asjakohane, on võimalik taotluse menetluse käigus hinnata projekti „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele mittevastavaks ning sellisel juhul projekt rahastamisele ei kuulu. Kui mõnele küsimusele saab vastata „Jah“ (st võib tekkida oluline kahju ja leevendusmeetmeid pole võimalik rakendada), siis projekt rahastamisele ei kuulu. „Ei“ vastuste põhjendamise korral saab lähtuda Euroopa Komisjoni tehniliste suuniste lisast II, kus on toodud näidisnimekiri tõendusmaterjalidest.

Kontrollnimekirja 2. osa

Kliimamuutuste leevendamine

Küsimus	Jah	Ei	Sisuline põhjendus
Kas projekt toob eeldatavasti kaasa märkimisväärse kasvuhoonegaaside heite?			

Põhjenduses tuleks selgitada lühidalt, kas eeldatakse kasvuhoonegaaside heite teket (võttes arvesse nii otseseid kui kaudseid mõjusid) ning kas hinnatakse seda oluliseks heiteks või mitte. Vajalik on ka täpsustada, et milliseid leevendusmeetmeid planeeritakse kasutada, et vähendada kasvuhoonegaaside heidet. Projekt peab olema kooskõlas eesmärgiga vähendada kasvuhoonegaaside heidet 2030. aastaks ning saavutamaks kliimanetraalsus 2050. aastaks.

Kliimamuutustega kohanemine

<i>Küsimus</i>	<i>Jah</i>	<i>Ei</i>	<i>Sisuline põhjendus</i>
Kas projekt eeldatavalt põhjustab praeguse kliima ja eeldatava tulevase kliima kahjuliku mõju suurenemist projektile endale või inimestele, loodusele või varadele?			

Hinnata tuleb nii projekti mõju kliimamuutustega kohanemisele (st et projekti elluviimine ei põhjustaks olulist mõju, mis vähendaks piirkonna vastupanuvõimet kliimamuutustele) ning et projekt ise oleks kaitstud kliimamuutuste võimaliku mõju eest (nt ekstreemsemad ilmaolud, üleujutused, sademed, kuumus, põud jms).

Vee- ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse

<i>Küsimus</i>	<i>Jah</i>	<i>Ei</i>	<i>Sisuline põhjendus</i>
Kas projekt eeldatavalt kahjustab veekogude, sealhulgas pinna- ja põhjavee head seisundit või head ökoloogilist potentsiaali?			
Kas projekt eeldatavalt kahjustab mereala head keskkonnaseisundit?			

Selgitada tuleb, kas projekt eeldab veekasutust ning mõju veehaardele. Väikese mõjuga on tegevus, mis puudutab olmevee kasutust ja juhtimist ühiskanalisatsiooni vastavalt kehtivatele nõuetele.

Üleminek ringmajandusele, sealhulgas jäätmetekke vältimine ja jäätmete ringlussevõtt

<i>Küsimus</i>	<i>Jah</i>	<i>Ei</i>	<i>Sisuline põhjendus</i>
Kas projekt eeldatavalt suurendab oluliselt jäätmete teket, põletamist või kõrvaldamist, välja arvatud ringlusse võetamatute ohtlike jäätmete põletamine?			
Kas projekt eeldatavalt põhjustab olulist ebatõhusust mis tahes loodusvarade otsesel või kaudsel kasutamisel kogu olelusringi jooksul, mida ei ole piisavate meetmetega minimeeritud?			
Kas projekt põhjustab ringmajanduse seisukohast olulist ja pikaajalist keskkonnakahju?			

Projekti puhul tuleb selgitada, kuidas on tagatud jäätmetekke vähendamine, milliseid jäätmeliike tekib ja kuidas neid käideldakse. Oluline on silmas pidada, et selleks et veenduda, et projekt ei kahjusta ringmajanduse eesmärkide saavutamist, on vajalik esitada põhjendused ning piisava täpsusega selgitused (st et ei saa piirduda vaid viitega, et jäätmeid käideldakse vastavalt nõuetele).

Loodusvarad on energia, materjalid, metallid, vesi, biomass, õhk ja maa. Põhjenduses tuua välja milliseid ressursse üldiselt projekti käigus vaja läheb ning kuidas on tagatud nende tõhus kasutamine.

Ebatõhusust saab minimeerida näiteks suurendades märkimisväärselt toodete vastupidavust, parandatavust, uuendatavust ja korduskasutatavust või vähendades märkimisväärselt ressursse disaini ja materjalivaliku abil, soodustades uue kasutusotstarbe andmist, demonteerimist ja ümberehitamist, eelkõige selleks, et vähendada materjalide kasutamist ja edendada nende korduskasutamist. Ebatõhususe minimeerimine hõlmab ka ohtlike ainete sisalduse märkimisväärselt vähendamist materjalides ja toodetes, sealhulgas nende asendamist ohutumate alternatiividega. Ebatõhusust saab minimeerida ka toidujäätmete tekke vähendamisel toidu tootmisel, töötlemisel, valmistamisel või turustamisel.

Lisateavet ringmajanduse eesmärgi kohta leiab taksonoomiamääruse põhjendusest 27.

Õhu-, vee- ja pinnasesaastuse vältimine ja tõrje

<i>Küsimus</i>	<i>Jah</i>	<i>Ei</i>	<i>Sisuline põhjendus</i>
Kas projekt eeldatavalt suurendab märkimisväärselt saasteainete heidet õhtu, vette või pinnasesse?			

Saasteaine on õhus, vees või pinnases eksisteeriv aine, vibratsioon, soojus, müra, valgus või muu saasteaine, mis võib kahjustada inimese tervist või keskkonda. Põhjenduses tuua välja, millised on peamised heited ja saasteained, mis jõuavad keskkonda. Kirjeldada, milliste leevendusmeetmetega on viidud saasteainete heide vähima võimalikuni või üldse saasteainete teke ennetatud.

Elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine

<i>Küsimus</i>	<i>Jah</i>	<i>Ei</i>	<i>Sisuline põhjendus</i>
Kas projekt eeldatavalt kahjustab märkimisväärselt ökosüsteemide head seisundit ja vastupidavust?			
Kas projekt eeldatavalt kahjustab elupaikade ja liikide, sealhulgas liidu tähtsusega liikide kaitsestaatust?			

Selgitada, kas projekti tegevus võib mõjutada liikide ja elupaikade seisundit ja kaitset. Tuua välja, kas projekti tegevused on vahetult seotud kaitsealadega (sh Natura 2000 aladega) ning kas projekti eeldab looduslike ressursside kasutust (nt biomass), mh maakasutust ja selle muutmist. Leevendusmeetmetena kirjeldada, et kuidas on tagatud, et elupaikade ja liikide hea seisund ei saa mõjutatud ega halvene.

Kooskõlas taksonoomiamääruse artikli 2 punktiga 16 tähendab „hea seisund“ seoses ökosüsteemiga „heas füüsilises, keemilises ja bioloogilises seisundis või hea füüsilise,

keemilise ja bioloogilise kvaliteediga ning isepaljunemis- või taastumisvõimega ökosüsteemi, kus liigilist koostist, ökosüsteemi struktuuri ja ökoloogilisi funktsioone ei kahjustata“.

3. „Ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele vastavuse hindamise seos keskkonnamõtjude hindamisega (KMH, KSH)

Keskkonnamõtjude hindamine (keskkonnamõtju hindamine (KMH), keskkonnamõtju strateegiline hindamine (KSH)) ei asenda üldiselt „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele vastavuse hindamise läbiviimist, kuna keskkonnamõtjude hindamine ei pruugi hõlmata näiteks ringmajanduse või kliimamõtjudega seotud mõjude piisavat kirjeldamist. Kui KMH/KSH on läbi viidud selliselt, et kas ühe või kõigi keskkonnaeesmärkide mõjusid on hinnatud, siis võib tugineda kontrollnimekirja täites KMH aruandes toodud selgitustele ja välja pakutud leevendusmeetmetele. Selle tõendamiseks on vajalik esitada teave iga keskkonnaeesmärgi kohta, mis on KMH-s hinnatud. Võimalusel ja vajadusel võib ühildada KMH protsessi ja „ei kahjusta oluliselt“ põhimõtte hindamise, lisades KMH aruande juurde vastava hindamise aruande.

Lisa 1.

Põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ vastavuse hindamise vorm

Projekti nimi:

Hindamise aruande koostamise kuupäev:

Hindaja nimi:

Hindaja ametikoht:

1. osa.

Palun märkige, kas järgmiste keskkonnanäesmärkide puhul võib avalduda oluline ebasoodne keskkonnamõju, mille puhul on vajalik projekti põhjalik hindamine põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ seisukohast.

Kas projekt ja sellega seotud tegevused võivad omada olulist ebasoodsat keskkonnamõju?	Jah	Ei	„Ei“ korral põhjendus
Kliimamuutuste leevendamine			
Kliimamuutustega kohanemine			
Vee ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse			
Ringmajandus, sealhulgas jäätmetekke vältimine ja jäätmete ringlussevõtt			
Õhu-, vee- ja pinnasesaastuse vältimine ja tõrje			
Elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine			

2. osa.

Taotleja peab esitama põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise põhjaliku hinnangu nende keskkonnanäesmärkide kohta, mille puhul see on vajalik (1. osas on keskkonnanäesmärgi puhul vastuseks „Jah“). Palun vastake allpool esitatud küsimustele nende 1. osas kindlaks määratud keskkonnanäesmärkide kohta, mis nõuavad põhjalikku hindamist. Keskkonnanäesmärgid, mille puhul oli 1.osas vastuseks „Ei“, ei ole vajalik uut hindamist läbi viia. Selleks märkida lahtrisse „Ei“ tähistus X ja lisada põhjendusena, et „Põhjendus on esitatud 1.osas“ või muu sarnane viide.

Küsimused	Ei	Jah	Sisuline põhjendus
<i>Kliimamuutuste leevendamine:</i> Kas projekt toob eeldatavalt kaasa märkimisväärse kasvuhoonegaaside heite?			
<i>Kliimamuutustega kohanemine:</i>			

<p>Kas projekt eeldatavalt põhjustab praeguse kliima ja eeldatava tulevase kliima kahjuliku mõju suurenemist projektile endale või inimestele, loodusele või varadele?</p>			
<p><i>Vee ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse:</i> Kas projekt eeldatavalt kahjustab</p> <p>a) veekogude, sealhulgas pinna- ja põhjavee head seisundit või head ökoloogilist potentsiaali, või</p> <p>b) mereala head keskkonnaseisundit?</p>			
<p><i>Üleminek ringmajandusele, sealhulgas jäätmetekke vältimine ja jäätmete ringlussevõtt:</i> Kas projekt eeldatavalt</p> <p>a) suurendab oluliselt jäätmeteket, põletamist või kõrvaldamist, välja arvatud ringlussevõetamatute ohtlike jäätmete põletamine, või</p> <p>b) põhjustab olulist ebatõhusust mis tahes loodusvarade otseses või kaudses kasutamises nende olelusringi mis tahes etapis, mida ei ole piisavate meetmetega minimeeritud, või</p> <p>c) põhjustab ringmajanduse seisukohast olulist ja pikaajalist keskkonnakahju?</p>			
<p><i>Saastuse vältimine ja tõrje:</i> Kas projekt eeldatavalt suurendab märkimisväärselt saasteainete heidet õhku, vette või pinnasesse?</p>			

<p><i>Elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine:</i></p> <p>Kas projekt eeldatavalt</p> <p>a) kahjustab märkimisväärselt ökosüsteemide head seisundit ja vastupidavust või</p> <p>b) kahjustab elupaikade ja liikide, sealhulgas liidu tähtsusega liikide kaitsestaatust?</p>			
--	--	--	--

Hindamise järelendus ja kinnitus, kas taotletav tegevus vastab „ei kahjusta oluliselt“ nõuetele:

Hindamise aruande koostaja allkiri: